

InsideR

Rautakirjalehti ■ Rautakirja-yhtymän henkilöstölehti ■ 98. vuosikerta ■ JUHLANUMERO 3/2010 (730)

Mitä odotamme tulevaisuudelta?

Uusi kustantaja tuli taloon

R-kioski vuonna 2110

Rautaisimmat muistot

R100

Ennustaminen on tunnetusti vaikeaa. Neljä rohkeaa rautakirjalaista ja tulevaisuudentutkija **ROOPE MOKKA** ottivat kuitenkin haasteen vastaan ja heittäytyivät visioimaan.

TEKSTI MAIJA RAUHA
KUVAT MARKKU OJALA JA DREAMSTIME

Koska aiheena oli tulevaisuus, tämä teksti koottiin uudella tavalla. Emme tavanneet, vaan perustimme Internetiin suljetun blogin eli keskustelupaikan. Kirjoittajiksi kutsuttiin neljä idearikkaiksi tunnettua rautakirjalaista: koulutskoordinaattori **Marko Puhaka** kioskikaupasta, tuotepäällikkö **Heli Mitro-Myntti** Suomalaisesta Kirjakaupasta, tuoteassistentti **Tuija Pernu** kaupan palveluista sekä teatteripäällikkö **Mikko Vehmas** Finnkinosta. Kirittäjäksi ja kommentoijaksi pyysimme kehitysjohtaja Roope Moka Demos Helsinki -ajatushautomosta.

Keskustelu rönnyli blogissa koko kesän, kunnes sato oli valmis korjattavaksi. Olkaapa hyvät – tässä parhaat jyvät:

200-VUOTIAS RAUTAKIRJA

Heli heittää ilmaan kysymyksen, olemmeko me ihmiset sadan vuoden kuluttua olemassa. Hän on toiveikas ihmiskunnan säilymisen suhteen, vaikka maapallo onkin kovalla koetuksella. Ja jos olemme täällä vielä, haluamme varmasti edelleen kuluttaa, ostaa ja omistaa.

– Tulevaisuuden kirjakaupassa logistiikka on täysin automatisoitu, ja myymälöiden hyllyt kertovat täyttötarpeet. Kaupat ovat ehkä tiloiltaan nykyistä pienempiä, mutta niiden valikoima on laajempi. Jos kysytty tuote ei ole saatavilla, se toimitetaan seuraavana päivänä ostajalle kotiin. Kirjakaupat muistuttavat nykyistä enemmän automaatteja, Heli visioi.

ROOPE MOKKA on Demos Helsinki -ajatushautomon kehitysjohtaja, tutkija sekä kysytty luennoitsija, kolumnisti ja neuvonantaja. Hänellä on yli kymmenen vuoden kokemus tulevaisuuteen suuntautuneesta tutkimuksesta teknologian ja yhteiskunnan aloilta. Koulutukseltaan hän on Leicesterissä ja Bristolissa opiskellut yhteiskuntatieteilijä. Hän kuuluu myös kuluttajaliike Porkkanamafian sekä performanssiryhmä Länsiväylän perustajiin. •

Heli uskoo myös, että vaikka suuri osa ostoksista tehdään netissä, Rautakirja-konsernin menestystekijä on yhä henkilökohtainen palvelu myymälöissä. Marko on samaa mieltä: hyvä palvelu kioskillä on mieleen jäävä arjen elämys ja toiminnan keskiössä tulevaisuudessakin.

– Tulevaisuuden kioski on täysin yksilöllinen nähtävyys. Ehkä R-kioski järjestää kansainväliset paidanvaihtoviikot, jolloin toimintamaiden henkilöstö siirtyy tietyksi ajaksi toiseen maahan tuoden omat innovaationsa mukanaan. Avaruuteen avataan ensimmäinen R-kioski, jonka valikoimiin kuuluvat laadukas kahvi ja Veikkauksen pelit. Vastuullisuuden merkityksen kasvaessa R-kioskista tulee hyvän-tekijäyssystempausten vahva organisoija, Marko ideoi.

KAUPASTA KOHTAUSPAIKAKSI

Tuija olettaa muiden tavoin konsernin laajentuneen sadassa vuodessa ja saaneen uusia liiketoimintoja. Teknisen kehityksen mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet on hyödynnetty ja kuluttajille luotu uusia palveluja. Lehtien irtotumerot ladataan kenties omalle työyksikölle, matkapuhelimeen tai lukulaitteeseen.

Mikko uskoo, että ihmiset haluavat sadan vuoden kuluttuakin irtautua arjesta ja kokea elämyksiä ostamiensa tuotteiden ja palvelujen kautta.

– Kilpailu ihmisten vapaa-ajasta kuitenkin kiristyy, emmekä vielä tiedä, missä muodossa he haluavat kirjansa, lehtensä ja elokuvansa hankkia.

Roopen mielestä keskustelijat ovat pääosin oikeilla jäljillä, mutta hänen omat visionsa menevät hieman pidemmälle. Sadan vuoden kuluttua valtaosa tavaroiden tuotannosta on nimittäin automatisoitu, mikä laskee tavarain arvoa ja vapauttaa ihmiset tekemään jotakin muuta kuin työtä. Elämme vapaa-aikayhteiskunnassa.

– On mahdollista, että silloin on olemassa paikkoja, joista ostetaan lehtiä, kirjoja ja pientä tavaraa, mutta todennäköistä se

neet, verkostomaiset tai
söt perustuvat jokaisen

uden, että nyky-
tää merkitystään
i useampi saat-
tänsä sisällön
ran loppu-
n raja hä-
jaksottu-

viden-
etaan

ei ole. Jos R-kios-
keja ja kirjakauppoja
on, ne eivät täytä ny-
kyisiä myymälän tun-
nusmerkkejä. Sen si-
jaan ne voivat olla ih-
misten kohtauspaiikkoja
tai tavaroiden ja palvelui-
den vaihdon portaaleja, Roo-
pe sanoo.

ELÄKÖÖN LANTTUMAFIA!

Keskustelijat ovat yksimielisiä siitä,
että tulevaisuuden kuluttajat arvostavat
erityisesti ekologisesti ja eettisesti kestäviä
tuotteita. Kuten Tuija sanoo, kuluttajat tule-
vat tietoisiksi ihan kaikesta, jolloin yritysten
on pehennettävä kasvojaan. Marko jatkaa,
ettei yrityksillä enää ole varaa virheisiin ja ai-
noa virheitä pahempi asia on virheiden peit-
tely. Tämä on jo nähtykin.

– Toivon, että kuluttajan vaikutusvalta
kasvaa entisestään. Jaloilla tai kukkarolla ää-
nestäminen on jo nyt luonut isoja tempauk-
sia ja trendejä. Hieno esimerkki myönteisestä
kuluttaja-aktivismista on Porkkanamafia, jon-
ka tavoitteena on saada yritykset toimimaan
ekologisemmin. Neuvotteluvuorokäytetään
ostovoimaa. Voisiko pian syntyä Lanttumafia,
joka palkitsee hyvistä asiakaspalvelukoke-
muksesta tuomalla koko suvun ja tuttavapii-
rin yritykseen asioimaan, Marko kysyy.

Roope muistuttaa, että Porkkanamafian
kaltaisiin liikkeisiin liittyy iso muutos: kun
kuluttajat pystyvät olemaan yhteydessä kes-
kenään, he eivät enää ole tavarantoimittajien
ja kauppiaiden valvottavissa. Tuotannon
ja kaupankäynnin läpinäkyvyys nousee tästä
syystä aivan uudelle tasolle.

Tuija toivoo kuluttajien vaikutusvallan
kasvavan ja uskoo, että tekniikan kehitys tuo
siihen nykyistä toimivampia keinoja – kun-
han se vain ei tapahtuisi yksityisyyden kus-
tannuksella.

Mikko ei usko, että yksityisyys tästä ai-
nakaan vahvistuisi, jähän jo nyt lähes kai-
kesta sähköinen jälki. Heli pitää mahdolli-
sena, että päähämme istutetaan aivojen toi-
mintaa mittaava siru, jonka avulla kuluttaja-
tutkimus sujuu kuin leikki.

TAVARAN ARVO KATOAA

Mikko ennustaa, että kuluttaminen sekä
tuotteiden valmistus ja hinta määräytyvät
tulevaisuudessa yhä enemmän energian hin-
nan mukaan.

– Energiaa ja puhdasta vettä pidetään it-
sestäänselvyyksinä, mitä ne eivät ole. Myös
jätteiden ja päästöjen määrä vaikuttaa kulu-
tustottumuksiin, Mikko jatkaa. Heli pitää
esillä myös pessimististä vaihtoehtoa.

– On mahdollista, että pelkkä perustar-
peiden tyydyttäminen vie niin paljon resurs-
seja, ettei muuhun riitä voimavaroja.

Roope uskoo, että ekologisuudesta ja
eettisyydestä tulee tulevaisuudessa saman-
lainen itsestäänselvyys kuin tuotteiden myr-
kyttömyys on nyt. Ei kukaan valitse tavaraa
vain myrkyttömyyden vuoksi. Niinpä eet-
tisyyskin lakkaa olemasta myyntivaltti. Itse
asiassa tavaraan liittyvä arvo ylipäättään ka-
toaa siten, että yritys ei enää voi tulla toi-
meen myymällä tavaraa.

– Tähän on monta syytä. Ensiksikin tuo-
tanto halpenee automatisoitumisen myö-
tä. Tämä on jo alkanut: asuntomurrot eivät
ole tämän taantuman aikana yleistyneet ku-
ten 90-luvun laman aikana, koska tavarasta
ei enää saa juuri mitään, kun sen myy eteen-
päin. Lisäksi ihmisillä alkaa jo olla liikaakin

” Hyvä palvelu pysyy
menestyksemme perustana.

MARKO PUHAKAN

työpiste on Rautakirjan pääkonttorissa, mutta R-kioskin kou-
lutuskoordinaattorin työ on liikkuvaa. Hän vastaa Suomen kioskikaupan koulutus-
sen sisällöstä ja kehittämisestä sekä tukee kioskikonseptin ydinosien käyttöönot-
toa muissa toimintamaissa. Markon kuuteen Ärrä-vuoteen sisältyy työtä niin myy-
jänä, kioskiesimiehenä kuin kouluttajana. Hän on tehnyt myös parin vuoden
syRJähypyn Eduskuntaan. Hänen perheeseensä kuuluvat avopuoliso ja kaksi Hel-
singin eläinsuojeluyhdistykseltä otettua kissaa. Hän kasvattaa parvekkeella kukkia,
tomatit ja yrttejä, laittaa ruokaa ja nauttii populaarikulttuurista. ●

”Kukaan ei ymmärrä kuten työkaveri!”

tavaraa ja säilytysongelmia. Tavaroiden lainaaminen ja vuokraaminen saattavat yleistyä. Myymälöiden sijaan tuleekin ehkä varastoja, joista ihmiset käyvät noutamassa omia ja toisten tavaroita käyttöönsä. Ei ole niin väliä, onko tavara ostettu vai vuokrattu.

– Kolmas tavarain arvoon vaikuttava asia on luonnonvarojen riittävyys. Jäljellä ei enää ole paljon uutta ostettavaa ja myytävää, Roope jatkaa.

TYÖKAVERIUS SÄILYY

Kun puheeksi tulee työn ja tulevaisuus, Tuija muistuttaa, että työ merkitsee ihmisille kovin eri asioita. Yksille se on rasite, jolla mahdollistetaan muu elämä, kun taas toiset nauttivat työstään ja työyhteisöstään niin, että töissä vietetty aika tuntuu hengailulta kavereiden kanssa. Marko uskoo, että haluamme tulevaisuudessakin tavata työkavereita, vaikka vain pienen sananvaihdon verran. Kukaan ei ymmärrä työpäivääsi yhtä hyvin kuin työkaverisi! Mikko lisää, että työn ja vapaa-ajan raja katoaa kokonaan.

– Sehän on jo nyt häilyvä, koska olemme jatkuvasti viestintävälineiden tavoitettavissa. Vapaa-aika palvelee yhä useammin työtä: iltaisin ja viikonloppuisin treenataan, jotta jaksettaisiin tehdä kovemmin töitä, Mikko kummastelee.

Tuija muistuttaa, että kun tehdään mielekästä ja palkitsevaa työtä, ei vuorokaudenajalla ole niin merkitystä. Esimerkiksi hän ottaa urheilun parissa työskentelevät vapaaehtoiset, jotka viettävät iltaansa ja viikonlop-

punsa rakastamansa lajin parissa palkkana pelkkä hyvä mieli. Itse hän haluaa kuitenkin pitää työn ja vapaa-ajan erillään.

– Mielelläni pitäisin itselläni, perheelläni ja ystävilläni tietyt hetket, jolloin minun ei oleteta olevan tavoitettavissa. En myöskään haluaisi siirtyä etätöihin. Työyhteisö – mikäli se on mukava – on tärkeä osa identiteettiä, enkä olisi valmis luopumaan työpaikan yhteisöllisyydestä, Tuija toteaa.

Roope vie taas ajatuksen hieman pidemmälle: hän ei ole varma, onko sadan vuoden kuluttua lainkaan työpaikkoja siinä mielessä kuin me sen nyt ymmärrämme. ”Työpakko” on korvaantunut ”hyötypakolla” ja hyödyn

tuottamiseksi syntyneet, verkostomaiset parvimaiset työyhteisöt perustuvat jokaisen omaan valintaan.

PALKALLA TAI ILMAN

Heli ottaa esiin mahdollisuuden, että nykyinen palkkatyö menettää merkitystään kansalaispalkan ansiosta. Yhä useampi saat- taan tulevaisuudessa saada elämänsä sisällön vapaaehtoistyöstä, etenkin työuran loppuvaiheessa, jolloin työn ja eläkkeen raja hämärtyy. Työurat pitenevät, mutta jaksottuvat entistä vapaammin.

Tuija ennustaa, ettei työurien pidentyessä enää ajatella, että haaveet toteutetaan

HELI MITRO-MYNTTI

toimii Suomalaisen Kirjakaupan tuotepäällikkönä pääkonttorissa. Hän vastaa tulosta ja tallenna- sekä viihde-tuoteryhmien valikoiman muodostuksesta ja ylläpidosta: suunnittelee toimenpiteet, seuraa ja raportoi niistä sekä laatii jatko- toimet. Hän tuli Rautakirja-konserniin puolitoista vuotta sitten. Hänen vapaa-aikaansa kuuluvat perhe, jossa ovat kouluikäiset lapset sekä omakotitalon puuhut, ulko- liikunta, ruoanlaitto ja ystävät. Ensimmäisen puolimaratoninsa hän juoksi viime vuonna. ●

nen eläkkeellä. Enemmänkin keskitytään
nän päivään.

Työn uudenlainen organisointi mahdollistaa työn jaksottamisen ja monenlaiset vai-
paat. Tai jos jokaisella on oma pieni työy-
sikkönsä ja tietoliikenneyhteydet tästä vielä
kehittyvät, mikä estäisi lähtemästä vuoden
maailmanympärysmatkalle? Työasiat voi-
si hoitaa yhtä hyvin sielläkin, Tuija visioi.
Heli on samaa mieltä: tulevaisuudessa työ-
kennellään missä ja milloin tahansa. Marko-
kin uskoo etätööhön – ja työn säilymiseen
ylipäättään.

– On ollut paljon puhetta siitä, että ti-
laisuuden tullen ihminen ei tekisi työtä. En
ole siitä lainkaan varma. Uskon ja toivon, et-
tä meidän suomalaisten vahva työetiikka säi-
lyy. Muut kansakunnat pitävät meitä ahkeri-

na, lahjomattomina ja sitkeinä. Ei hassumpi
maine mielestäni tulevaisuudessakaan! Työ
voidaan kuitenkin määritellä eri tavoin kuin
nyt, eikä siitä välttämättä makseta palkkaa.

Mikko ennustaa, että tulevaisuuden
osaajille työn laatu ja määrä merkitsevät
enemmän kuin palkka. Tämä johtuu lisään-
tyneestä epävarmuudesta: kun työpaikka voi
globalisoitumisen myötä kadota yhdellä hii-
ren klikkauksella, haetaan pysyvyyttä palkan
kustannuksella.

Rooopen visio on, ettei nykymuotoista
työtä enää tarvita yhtä paljon kuin ennen.
Sellainen työ säilyy ja yleistyy, joka on ihmi-
sille tehtäviä palveluksia. Tavarointa valmiste-
taan huvikseen, harrastuksena. Ihmisethän
pitävät luomisesta, sisustamisesta, raken-
tamisesta, nikkaroinnista ja korjaamisesta.
Hän huomauttaa myös, etteivät vanhukset
ole tähän asti tehneet töitä, joten he tuskin
tekevät sitä tulevaisuudessakaan. Työurien
pitenemiseen hän ei usko.

JOUSTAVAT MENESTYVÄT

Kuka tulevaisuudessa sitten menestyy? Mar-
ko veikkaa ammattiyhdistyksen ja itseään kehittä-
vää tekijää. Supermies tai hypernainen ei tar-
vitse olla, mutta vahvuutensa on hyvä tunnis-

taa. Heli panee roponsa likoon moniomak-
sujan puolesta.

– Moniosaaja pystyy omaksumaan no-
peasti erilaisia työtehtäviä ja työtapoja sekä
tulee toimeen monenlaisten ihmisten kanssa.
Tämä edellyttää kuitenkin vahvaa ja kattavaa
peruskoulutusta. Esimiehet tarvitsevat moni-
kulttuurisilla työpaikoilla joustavuutta ja hy-
viä vuorovaikutustaitoja, Heli lisää.

Mikko myötäilee Heliä: parhaat esimie-
het osaavat hyödyntää joustavasti ihmisten
erilaisia taustoja ja lähtökohtia. Ideoiden ja
kokeilujen salliminen ja niistä kerääntyvis-
tä menestystarinoista ammentaminen ovat
hänen mielestään tulevaisuuden johtami-
sen ydintä.

– Vastaukset eivät tule enää aina valmi-
ina. Saattaakin tulla vain kysymys, ja vastaus-
ta etsitään yhdessä, Mikko toteaa.

Tuija huomauttaa, että verkostoitumis-
ja vuorovaikutustaidot ovat tulevaisuudessa
nykyistäkin tärkeämpiä kaikille. Henkilöstö-
johtaminen tulee muuttumaan niin paljon,
että sitä on vaikea nyt kuvitella.

Roope vahvistaa käsityksen, että pelk-
kä asema ei sadan vuoden kuluttua enää riit-
tä tuomaan ihmiselle arvostusta, vaan useat
eri lahjakkuudet ja älykkyyden lajit nousevat

”Kuluttajatutki- musta tehdään päähän istutetun sirun avulla.

MIKKO VEHMAS vastaa Jyväskylässä Finnino Fantasian toiminnasta
ja tuloksesta. Teoriassa hänen alansa ovat talous- ja henkilöstöhal-
linto, paikallinen markkinointi sekä ketjukonseptin toteuttaminen,
mutta käytännössä hän tekee ”melkein mitä tahansa”. Hänelle tuli
juuri 10 vuotta täyteen teatteripäällikkönä. Vapaa-aikaa hän viet-
tää perheen eli vaimon ja isin ihanien prinsessojen, 4- ja 7-vuoti-
aiden tyttöjen, kanssa. Vanhassa omakotitalossa riittää raken-
nus- ja remonttityötä. ●

”Haaveet toteutetaan heti eikä vasta eläkkeellä.

sitä tärkeämmiksi. Hierarkkisia asemia ei ylipäätään ehkä ole, koska toimeliiden ihmisyyhteisöjen rakenne on parvimainen.

– Kyky innostaa ja kyky opettaa ovat tulevaisuudessa kovassa kurssissa. Suomen kannalta se on hyvä, koska meillä on jo nyt maailman parhaat opettajat. Myös sosiaalisten taitojen merkitys korostuu tulevaisuudessa, Roope vahvistaa.

Roope päättää keskustelun toteamukseen, että Rautakirja on tulevaisuutta ajatellen erinomaisissa lähtökuopissa, koska se on erittäin tunnettu ja toimii lähellä ihmisiä.

– Paikallisuus, kasvokkaisuus ja ihmisläheisyys ovat tulevaisuudessa isoja juttu. Siinä ovat Rautakirjan menestyksen avaimet, hän sanoo. ●

TUIJA PERNU työskentelee tuoteassistenttina Lehtipisteen tuontiosastolla pääkonttorissa. Hän hoitaa ulkomaisten sanomalehtien, muutaman ulkomaisen uutislehden, partworks-tuotteiden ja karttojen päivittäiseen jakeluun liittyvät asiat sekä kustantajayhteydet. Lisäksi hän on tuoteryhmäpäällikkö Tarja Hämäläisen assistentti. Hän tuli ensi kertaa Rautakirjaan kesätöihin vuonna 2004 ja nykyisiin tehtäviinsä vuonna 2008. Vapaa-aikanaan Tuija lukee paljon kirjoja. Parhaillaan on työn alla Kaari Utrion tuotanto. Juoksukärpäsän purema johti puolimaratonin tänä keväänä, ja maraton on suunnitteilla. ●

TEKSTI PIIRKKO SOININEN KUVAT VA

Miten muutumme?

Kysyimme neljältä rautakirjalaiselta, millaiseksi he kuvittelevat oman toimialansa kehittyvän seuraavan kymmenen vuoden aikana. Mitkä ovat suurimmat muutokset?

JYRKI SEITAMÄKI, TEATTERITYÖNTEKIJÄ, PLEVNA, TAMPERE

Salien digitalisointi on ollut suuri muutos, joka tietysti viedään lähivuosina loppuun. Ehkä jonakin päivänä meillä on teattereissa vain yksi kone, josta kaikki elokuvat pyöritetään. Digitaalisten näyttösten virhetilanteiden jäljittäminen on opittava. Aikaisemmin katsoimme, mitä filmikelalle on tapahtunut, onko filmi rullalla vai mitä, mutta nyt ongelmat on selvitettävä tietokoneella.

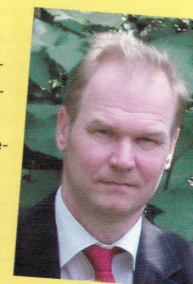
MATTI MUIKKU, ESIMIES, R-KIOSKI, HELSINGIN ASEMAN ELIELINAKIO

Meidän kioskimme on juuri muutettu Sampo-kioskiksi, painotamme tarjonnassa deli- ja lehtipuoleen. Taivoitteemme on olla Suomen paras Ärrä. Kymmenen vuoden sisällä asiakasvirrat tulevat omassa kioskissamme varmasti kasvamaan ja aukioloaikoja pidennetään. Ketjun kioskikonsepti uudistuu varmasti, saamme uusia kumppanituotteita ja -palveluita. Veikkauksen pelit kehittyvät ja monipuolistuvat. Ärrä on loistava brändi, odotan innolla tulevaisuutta.

OSSI NYKÄNEN, MYYMÄLÄPÄÄLLIKKÖ, SUOMALAINEN KIRJAKAUPPA, IMATRA

Muutimme toukokuussa suurempiin ja viihtyisämpiin tiloihin kadun toiselle puolelle. Samalla aloitimme kokeilumuotoisen kirjakahvila-toiminnan, joka on saanut hyvän vastaanoton. Pystymme nyt järjestämään myös pienimuotoisia tapahtumia. Tämän tyyppinen asiakkaiden viihtyvyyteen panostaminen lisääntyy. Uskon, että kymmenen vuoden kuluttua kirjat ja paperitarvikkeet ovat tarjonnan kivijalka. Niiden lisäksi sähköiset kirjat valtaavat markkinoita. Ehkä meillä on silloin jo latauspiste, josta ihmiset voivat ladata uusimmat kirjat. Myös interaktiivisuus lisääntyy.

ANNE VÄKEVÄ, MYyntipÄÄLLIKKÖ, LEHTIPISTE

Printillä on kymmenenkin vuoden päästä vankka asema etenkin erikoislehdissä. Digitaalisuus näkyy toimialallamme. Lehtiesittelyissä on perinteisen lehden lisäksi myös mahdollisuus ladata sähköisesti lukutuotteita lukulaitteeseen. Myös netti on tulevaisuudessa yksi irtonumeromyynnin jakelukanavista. Lehtiesittelyt myymälöissä ovat kehittyneet enemmän kuluttajaa puhutteleviksi, kun sähköinen mainonta – ääni ja kuva – tulevat mukaan. Jakelukanavassamme on myös enemmän muita tuotteita kuin perinteisiä lehtiä, esimerkiksi lelumaisia tuotteita. ●

